

3 - Oikeuteni oikeudenkäynnin aikana

Jos vastaaja on täysi-ikäinen ja tunnustaa teot, joista häntä syytetään, ja jos on kyse vähäisestä rikoksesta, josta voidaan langettaa sakko tai korkeintaan viiden vuoden vankeusrangaistus, voidaan soveltaa menettelyä, jossa seuraamus määrätään ilman oikeudenistuntoa (comparution immédiate sur reconnaissance préalable de culpabilité). Tässä menettelyssä vastaajan on käytettävä asianajajaa. Sen avulla on mahdollista saada lievempi rangaistus.

Missä oikeudenkäynti pidetään?

Toimivaltainen tuomioistuin määräytyy lainvastaisen teon luonteen ja alueellisen toimivallan perusteella. Jos kyseessä on rikkomus (contravention), teon tapahtumapaikkakunnan tai vastaajan kotipaikkakunnan paikallinen tuomioistuin (jurisdiction de proximité) tai poliisituomioistuin (tribunal de police) on toimivaltainen.

Vähäisen rikoksen (délit) käsittelee rikoksen tapahtumapaikkakunnan, vastaajan kotipaikkakunnan tai hänen pidätyspaikkakuntansa vähäisten rikosten tuomioistuin (tribunal correctionnel).

Jos kyseessä on rikos (crime), rikoksen tapahtumapaikkakunnan tai vastaajan kotipaikkakunnan tai hänen pidätyspaikkakuntansa rikostuomioistuin (cour d'assises) on toimivaltainen.

Rikosoikeudenkäyntimenettely on suullinen ja julkinen. Asia käsitellään poikkeuksellisesti suljetuin ovin, jos rikoksen tekijä on alaikäinen tai - uhrin pyynnöstä - raiskaus- ja kidutustapauksissa tai sellaisissa tapauksissa, joihin liittyy julmuutta ja seksuaalista väkivaltaa.

Rikkomuksia ja vähäisiä rikoksia koskevissa asioissa päätöksen tekee yksi tai useampi ammattituomari. Rikostuomioistuin sen sijaan koostuu yhdeksästä maallikkovalamiehestä ja kolmesta ammattituomarista, ja se tekee päätöksensä kahdeksan äänen määräenemmistöllä.

Voivatko syytteet muuttua oikeudenkäynnin aikana?

Tuomioistuin käsittelee vain syytteessä mainitut seikat. Se ei voi ottaa huomioon muita tosiseikkoja.

Tuomioistuimella on sen sijaan oikeus määrittellä istunnon aikana uudelleen sen käsiteltäväksi saatetut tosiseikat edellyttäen, että vastaajalla on ollut tilaisuus esittää näkemyksensä uusista syytekohdista. Jos tuomioistuimen käsiteltäväksi tulee tosiseikkojen uudelleenmäärittelyn myötä uusia tosiseikkoja, ne voidaan käsitellä vain, jos vastaaja vastaa niihin vapaaehtoisesti.

Ranskassa ei ole käytössä menettelyä, jossa vastaaja tunnustaa syyllisyytensä. Sen sijaan joissakin vähäisissä rikoksissa on mahdollista soveltaa syyllisyyden tunnustamiseen perustuvaa menettelyä, jossa seuraamus määrätään ilman oikeudenistuntoa. Jos vastaaja tunnustaa, hänen tunnustuksensa käsitellään oikeudessa, ja tuomioistuin arvioi sen kuten kaikki muutkin todisteet.

Mitkä ovat oikeuteni oikeudenkäynnin aikana?

Vastaajan on oltava läsnä koko oikeudenkäynnin ajan. Jos vastaaja jää saapumatta oikeuteen ilman pätevää syytä, hänet tuomitaan poissaolevana, jollei tuomioistuin suostu lykkäämään istuntoa vastaajan saapumiseen saakka. Tuomioistuimen ei kuitenkaan ole pakko suostua tällaiseen pyyntöön. Jos vastaajan asianajaja on paikalla, häntä voidaan kuitenkin kuulla, ja hän voi edustaa vastaajaa. Rikosasiassa vastaaja voidaan määrätä pidätettäväksi.

Ranskassa videon välityksellä voidaan kuulla vain todistajia, asianomistajia ja asiantuntijoita.

Jos vastaaja ei ymmärrä tuomioistuimessa käytettävää kieltä, häntä varten nimetään tulkki viran puolesta.

Rikosoikeudenkäynnissä vastaajan on käytettävä asianajajaa. Asianajajan käyttäminen on vapaaehtoista vain, jos kyseessä on vähäinen rikos (délit) tai rikkomus (contravention). Asianajajaa voi vaihtaa oikeudenkäynnin aikana.

Vastaajalla on oikeus puhua oikeudenkäynnissä. Hänellä on oikeus myös vaieta koko menettelyn ajan. Vaikenemalla hän ei ehkä kuitenkaan saa tuomareita vakuuttumaan syyttömyydestään. Vastaajaa ei voida tuomita pelkästään sillä perusteella, että hän on valehdellut oikeudenistunnossa. Valehteleväminen kuitenkin vaikuttaa tuomioistuimen päätökseen. Lisäksi se voi vaarantaa asianajajan strategian.

Mitkä ovat oikeuteni minua vastaan esitettävään todistusaineistoon nähden?

Kaikista aineistoon sisältyvistä todisteista on käytävä ns. kontradiktorinen näkemystenvaihto, jossa kuullaan molempia osapuolia, jotta niistä voidaan keskustella. Ranskan rikosoikeudessa todistelu on vapaata, ja se voidaan suorittaa kaikin mahdollisin keinoin. Vastaaja voi siis esittää kaikki tarvittavat todisteet, myös yksityisetsivän hankkimat, kunhan ne ovat laillisia.

Vastaaja voi vaatia todistajien kuulemista. Hän voi esittää istunnossa todistajille kysymyksiä suoraan tai asianajajansa välityksellä ja kiistää heidän lausuntonsa kaikin mahdollisin keinoin.

Otetaanko rikosrekisteritietoni huomioon oikeudenkäynnissä?

Tuomarit tutustuvat vastaajan rikosrekisteriin. Rikosrekisteriote sisältyy oikeudenkäyntiaineistoon koko oikeudenkäynnin ajan. Asiaa käsittelevä toimivaltainen lainkäyttöviranomainen voi myös halutessaan pyytää vastaajan rikosrekisteriotteen toisesta jäsenvaltiosta.

Mitä tapahtuu oikeudenkäynnin päätyttyä?

Asianajaja keskustelee vastaajan kanssa jo ennen oikeudenkäyntiä sen mahdollisista tuloksista siinä tapauksessa, että vastaaja on kertonut avoimesti tilanteestaan. Tuomioistuin voi päätyä vapauttamaan vastaajan syytteestä tai tuomita hänet rangaistukseen.

Jos vastaaja tuomitaan, mahdolliset rangaistukset ovat seuraavat:

Vapausrangaistukset:

- Rikosasioissa elinkautinen tai määräaikainen vankeusrangaistus; määräaikaisen rangaistuksen enimmäiskesto määritetään rikoslaisissa, ja se on 10-30 vuotta.
- Vähäisiä rikoksia (délit) koskevissa asioissa enimmäisrangaistus on 10 vuotta vankeutta.

Jos näihin vapausrangaistuksiin sisältyy vapauttamismahdollisuus, niitä voidaan muuntaa. Mahdollisia ovat esimerkiksi ehdonalainen vapauttaminen, osittainen vapaus tai rangaistuksen lieventäminen.

Muut rangaistukset:

- Kaikissa asioissa voidaan määrätä sakko, jonka määrä on vahvistettu eri rikkomuksille.
- Vähäisiä rikoksia tai rikkomuksia koskevissa asioissa on mahdollista määrätä vahingonkorvausseuraamus (sanction-réparation), jossa tuomitun on korvattava uhrin kärsimä vahinko.
- Tuomioistuin voi määrätä täydentäviä rangaistuksia. Tällaisia rangaistuksia ovat esimerkiksi yhdyskuntapalvelu (tuomitun suostumuksella), oikeudenmenetykset (esimerkiksi ajo-oikeuden), omaisuuden takavarikointi, laitoksen sulkeminen, kansalaisoikeuksien (esim. äänioikeuden) menettäminen ja sekkien asetuskielto. Tuomioistuin voi myös julistaa (ulkomaalaiselle) maahantulokiellon tai oleskelukiellon.

Mikä on rikoksen uhrin rooli oikeudenkäynnissä?

Uhri tai hänen edustajansa voi olla läsnä oikeudenkäynnissä. Jos hän tai hänen edustajansa ei ole läsnä, hänen katsotaan peruuttaneen vaatimuksensa. Hän voi olla kanteen alullepanija. Jos hän tai hänen edustajansa on läsnä oikeudenkäynnissä, hän voi puolustaa etujaan ja vaatia korvausta kärsimästään vahingosta.

■ Päivitetty viimeksi: 26/11/2024

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.